

তাৰিখ ... 11 DEC 1986
পৃষ্ঠা ... ১

৩২

সময়বাট

চালা : মঙ্গলবাৰ, ১৫ই অগ্রহায়ণ, ১৩৯৩

কুল ছাত্রদের বেতন-ফিল্টে বৈরাজ্য

দেশের শাখাধিক বিদ্যালয়গুলোতে ছাত্র বেতন-নের ক্ষেত্রে কি-বকম অসমতা ও নৈরাজ্য বিৱৰণ কৰছে। তাৰ একটা চিত্ৰ কুটে উঠেছে সম্পত্তি পত্ৰিকাস্টৈরে প্ৰকাশিত এক প্ৰতিবেদনে। সুৱার্ণাৰী কুলগুলোঃ তুলনায় বেসৱকাৰী কুলগুলোতে ছাত্র বেতন আকাশছোঁয়া। আবাৰ বেসৱকাৰী কুলগুলোৰ একটাৰ সাথে আৱেকটাৰ কোন মিল নেই। কোন কুলে ছাত্র বেতন মাসিক ২০ টাকা, কোথাও ১০০ টাকা আবাৰ কোন কুলে তাৰ চেয়েও বেশী। যে যেভাবে পাৰছে অভিভাৱকেৰ পকেট কেটে ছাত্র বেতন আদায় কৰছে। এৱ পাশাপাশি যত পাৰছে পৱীকাৰ্যাদেৱ উপৰ চাপিতৰে দিচ্ছে কোচিং ক্লিন নাম ধৰনেৰ চাৰ্জ। কলে দৰিদ্ৰ ও মধ্যবিত্ত অভিভাৱকদেৱ পক্ষে সন্তোষ-সন্তুষ্টিদেৱ লেখাপড়া কৰানো কৰ্মেই দুঃসাধ্য হয়ে পড়ছে।

সুৱকাৰী কুলগুলোতে ছাত্রদেৱ বেতন যেহেতু কৰ কাজেই অৰ্থনৈতিক যুক্তিৰ বাতিৰে দেখানো নিয়ুবিত্ত লোকদেৱ সন্তোষদেৱ লেখাপড়াৰ প্ৰাঞ্চন্য পাওয়া উচিত। কিন্তু বাস্তুবে হোচ্ছে তাৰ উলটো। এগুলোতে লেখাপড়াৰ মান তুলনামূলকভাৱে ভাল বলে সংকলেই তাৰদেৱ ছেলে-মেয়েদেৱ এখানে ভতি কৰাতে চান। আৱ ভতি পৱীকাৰ অবধাৰিতভাৱে কুযোগ পায়, সফল হয় ধনী ও স্বৰ্বিবাতোগী শ্ৰেণীৰ সন্তোষেৱ। কাৰণ পাৰিবাৰিক পৱিবেশ ও গৃহশিক্ষ-কেৱ বণৌলতে তাৰাই অধিক তৰ 'যেৰাবী' বলে গোপ্য হয় এবং ভতি পৱীকাৰ অন্যদেৱ ডিঙিয়ে যায়।

এভাৱে লেখাপড়া কৰা বা কৰানোৰ সাৰ্থক কৰ্মেই সাধাৰণ মানুষেৰ নাগালেৰ বাইৱে যেতে থাকাৰ কলটা দেশ হাতে হাতেই পাচ্ছে। এ বছৰেৰ তুলনায় আগামী বছৰ কেবল ঢাকা বোৰ্ডেই এস এস এসি পৱীকাৰ্যৰ সংখ্যা। বিশ হাজাৰেৰ যত কয়ে ধাৰে বলে বোৰ্ড সূত্ৰে জানা গেছে।

আমৱা ঘনে কৰি, সাধাৰণভাৱে বেসৱকাৰী মধ্যাধিক কুলগুলোৰ ছাত্র বেতন হাৰ শুধু সামন্তস্থ-পূৰ্ণ বা সমান হওয়াই উচিত নহয়, তা যাতে যুক্তিসন্দৰ্ভ পৱিবেশ থাকে তাৰ নিশ্চিত কৰা দৱকাৰ। শ্ৰেণী বিভক্ত স্বাক্ষে উচ্চবিত্ত মানুষ মাসে 'পাঁচশ' টাকা টিউশান, কি দিয়ে সন্তোষদেৱ পক্ষতে জাইলো আপত্তি কৰে লাভ হবে না। এ ধৰনেৰ কুল তাৰা প্ৰতিষ্ঠিত কৰন। কিন্তু সাধাৰণ মানুষেৰ সন্তোষদেৱ পক্ষাৰি

মত পৰ্যাপ্ত কুল দেশে থাকতে হবে। সুৱকাৰকেই এই দিকটা দেখতে হবে।

বেসৱকাৰী কুলগুলোৰ শিক্ষকদেৱ বেতনেৰ শক্তকৰা ৬০ ভাগ সুৱকাৰই দিয়ে থাকেন। এই অবস্থায় টিউশান কি কোনৰক্তেই খুব বেশী ইওয়া উচিত নহয়। বৰং আমৱা ঘনে কৰি টিউশান কি'ৰ একটা অংশ নিয়েও যদি সুৱকাৰ শিক্ষকদেৱ বেতনেৰ শক্তকৰা একশত ভাগ কুলগুলোকে দেয়াৰ ব্যবস্থা কৰেন তাহলে অবস্থাৰ উন্নতি হবে।

অস্বীকাৰ কৰাৰ উপায় নেই, শিক্ষকদেৱ বেতন ছাড়াও বেসৱকাৰী কুলগুলোৰ আৰো অনেক ব্যয় আছে। পাশাপাশি কুলগুলোৰ ব্যবস্থাপনায় গলদ, দূনীতিও কথ নেই। পৰিৰ্বশ ব্যবস্থাৰ দুৰ্বলতা এই গলদ দূৰ কৰাৰ যন্ত্ৰ অজৰায়। কুল ব্যবস্থাপনায় ছানীয় জনসাধাৰণ ও অভিভাৱকদেৱ প্ৰাতি-নিবিহু দুৰ্বল। কৰ্তৃ পক্ষকে এই দিকটাও দেখতে হবে।

কোচিং-এৰ নামে এস এসি পৱীকাৰ্যাদেৱ কাছ থেকে বাধ্যতামূলকভাৱে যে অতিৰিক্ত অৰ্থ আদায়কৰা হয় তা কোনৰক্তেই সম্ভব কৰা যায় না। 'টেট' পৱীকাৰ পৰে অধিকাংশ কুলেই কোচিং ক্লাস কৰাৰ নামে জন প্ৰতি তিনশ' থেকে ছ'শ' টাকা আদায় কৰা হয়। গৱীবও মধ্যবিত্ত অভিভাৱকদেৱ উপৰ এটা একটা মন্ত বোঝা হয়ে দাঁড়িয়েছে। কুলগুলোতে ছাত্রদেৱ কাছ থেকে জুন মাস পৰ্যন্ত বেতন পক্ষানোৰ জন্য অতিৰিক্ত কি চাওয়া কি যুক্তিসন্দৰ্ভ ? অতিৰিক্ত অৰ্থেৰ বিনিয়োগে কোচিংয়েৰ ব্যবস্থা যদি কৰাও হয় তাহলেও একে বাধ্যতামূলক কৰা উচিত নহয়। কোন ছাত্র বা অভিভাৱক যদি পৱীকাৰ আগে অতিৰিক্ত কোচিং না চান বা তাৰ ব্যয় বহন কৰতে না পাৰেন, তাহলে কোচিং কি আদায়েৰ জন্য চাপ প্ৰযোগ সম্পূৰ্ণ অন্যায় ও বেআইনী। এস এসি পৱীকাৰ ফৰম পূৰণ কৰাৰ সময় একৰাবে ছাত্রাব বাবশ' টাকা দেয়া অনেক অভিভাৱকেৰ পক্ষেই কষ্ট কৰ একখণ্ড কে না জানে। আধুনিক ব্যৱে শিক্ষাবান এবং শিক্ষাগ্রহণ দুটোই বিনিয়োগমূলক ব্যাৰাৰ হয়ে দাঁড়িয়েছে। কিন্তু কোনৰক্তেই এটাকে একেবাৱে বাবদামাৰিৰ পৰ্যায়ে নিয়ে ফেলা চিক নহয়।